

UREDJA O PROGLAŠENJU SPOMENIKA PRIRODE „DOLINA POTOKA BIGAR”

(„Sl. glasnik RS”, br. 72/2015)

Član 1

Područje Dolina potoka Bigar na zapadnom obodu Stare planine u jugoistočnoj Srbiji proglašava se zaštićenim područjem II kategorije, regionalnog odnosno velikog značaja, kao Spomenik prirode „Dolina potoka Bigar” (u daljem tekstu: Spomenik prirode „Dolina potoka Bigar”).

Član 2

Spomenik prirode „Dolina potoka Bigar” stavlja se pod zaštitu radi očuvanja geomorfoloških i hidroloških vrednosti, snažnog kraškog vrela, potoka Bigar sa slapovima i jezercima u čijoj dolini se nalazi najveća akumulacija bigra u Srbiji i impresivnim vodopadom pred ušćem u Stanjansku reku.

Član 3

Spomenik prirode „Dolina potoka Bigar” se nalazi na teritoriji opština Knjaževac - KO Stanjinac i opštine Pirot - KO Bazovik, ukupne površine 28 15 17 ha od čega je 18 23 37 ha (64,76%) u privatnoj svojini, 9 91 80 ha (35,24%) u državnoj svojini.

Opis granice i grafički prikaz Spomenika prirode „Dolina potoka Bigar” dati su u Prilogu - Opis granice i grafički prikaz Spomenika prirode „Dolina potoka Bigar”, koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

Član 4

Na području Spomenika prirode „Dolina potoka Bigar” uspostavljaju se režimi zaštite I i II stepena:

- 1) režim zaštite I stepena utvrđuje se na površini od 1,26 11 ha;
- 2) režim zaštite II stepena utvrđuje se na površini od 26,8906 ha.

Član 5

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite I stepena sprovodi se stroga zaštita kojom se omogućavaju procesi prirodne sukcesije i očuvanje staništa i životnih zajednica u uslovima divljine.

Na površinama na kojima je utvrđen režima zaštite II stepena zabranjuje se:

- 1) industrijska i individualna eksplotacija bigra i drugih mineralnih i nemineralkih sirovina;

- 2) krčenje vegetacije i vršenje zemljanih, građevinskih, šumarskih i drugih radova na mestima i na način koji mogu izazvati procese erozije;
- 3) kaptiranje izvora i sve aktivnosti koje bi mogle imati uticaja na režim podzemnih i površinskih voda zaštićenog područja;
- 4) izgradnja septičkih jama propusnog tipa i svako ispuštanje otpadnih i osočnih voda u vodotok i zemljište;
- 5) uznemiravanje ptica i uzimanje jaja;
- 6) uništavanje šumske vegetacije;
- 7) ukucavanje tabli i drugih obaveštenja na stablima;
- 8) aktivnosti koje mogu dovesti do oštećenja ili degradacije objekata geonasleđa;
- 9) primarna prerada i predkoncentracija sirovina.

Na površinama na kojima je utvrđen režima zaštite II stepena ograničava se:

- 1) uzimanje fosilnog materijala u naučne svrhe;
- 2) izvođenje neophodnih sanacionih šumskih radova nakon vetrozloma, vetroizvala, požara i kalamiteta insekata;
- 3) rekonstrukcija i uređenje starih vodenica, staza i puteva itd;
- 4) rekonstrukcija i dogradnja postojećih objekata manastira Svetog Onufrija Velikog;
- 5) sakupljanje i transport neopasnog otpada.

Pored zabrana i ograničenja koje su regulisane propisima kojima se uređuje zaštita prirode, zabranjuje se i promena namene zaštićenog područja.

Član 6

Spomenik prirode „Dolina potoka Bigar“ poverava se na upravljanje Javnom preduzeću „Srbijašume“ (u daljem tekstu: Upravljач).

Član 7

U obavljanju zakonom utvrđenih poslova upravljanja zaštićenim područjem, Upravljач je dužan naročito da: se stara o zaštićenom području na način koji omogućava da se u potpunosti sprovedu propisane mere i aktivnosti zaštite (režim zaštite) u cilju očuvanja i unapređenja zaštićenog područja, vrši obeležavanje zaštićenog područja, donese plan upravljanja, donese akt o unutrašnjem redu na prostoru zaštićenog područja, obezbeđuje čuvarsku službu, obezbeđuje uslove za sprovođenje naučnoistraživačkih, obrazovnih, informativno-propagandnih i drugih aktivnosti u skladu sa zakonom, obezbeđuje finansijska sredstva iz sopstvenih prihoda i iz naknada za korišćenje zaštićenog područja,

kao i drugih izvora utvrđenih zakonom, se obraća nadležnim organima radi obezbeđivanja sredstava iz opštinskog i republičkog budžeta i drugih izvora prihoda.

Upravljač je dužan da izvrši upis delatnosti upravljanja zaštićenim područjem u skladu sa propisima kojima se uređuje klasifikacija delatnosti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Član 8

Očuvanje, unapređenje, održivo korišćenje i prikazivanje prirodnih i drugih vrednosti područja Spomenika prirode „Dolina potoka Bigar“ sprovodi se prema planu upravljanja koji donosi Upravljač na period od deset godina (u daljem tekstu: Plan upravljanja), sa sadržinom i na način propisan zakonom kojim se uređuje zaštita prirode.

Plan upravljanja, sadrži i preventivne mere zaštite od požara u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu od požara i propisima donetim na osnovu tog zakona.

Plan upravljanja Upravljač donosi i dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo) najkasnije u roku od deset meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

U postupku davanja saglasnosti na Plan upravljanja, Ministarstvo pribavlja mišljenja ministarstava nadležnih za poslove nauke, prosvete, kulture, rudarstva i energetike, privrede, građevine, saobraćaja i prostornog planiranja, turizma i finansija.

Upravljač je dužan da jednom u tri godine analizira sprovođenje Plana upravljanja i ostvarene rezultate i po potrebi izvrši njegovu reviziju.

Do donošenja Plana upravljanja, Upravljač vrši poslove na osnovu godišnjeg programa upravljanja koji je dužan da doneše i dostavi Ministarstvu na saglasnost u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Godišnji program upravljanja iz stava 6. ovog člana sadrži naročito: sažet prikaz prirodnih i drugih vrednosti zaštićenog područja, ciljeva zaštite i održivog korišćenja, mogućnosti i ograničenja za njihovo ostvarivanje; detaljan prikaz godišnjih zadataka na čuvanju, održavanju, unapređenju, prikazivanju i održivom korišćenju zaštićenog područja za potrebe nauke, obrazovanja, rekreacije i turizma i ukupnog socio-ekonomskog razvoja; prikaz konkretnih poslova na izradi i donošenju upravljačkih dokumenata, prvenstveno Plana upravljanja, akta o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi i akta o naknadi za korišćenje zaštićenog područja; prikaz zadataka na obeležavanju zaštićenog područja, zasnivanju informacionog sistema i protivpožarnoj zaštiti; prikaz subjekata i organizacionih i materijalnih uslova za izvršenja programa, visine i izvora potrebnih finansijskih sredstava.

Član 9

Upravljač je dužan da obezbedi sprovođenje režima zaštite, odnosno unutrašnji red i čuvanje zaštićenog područja u skladu sa pravilnikom o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi koji donosi uz saglasnost Ministarstva u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

U okviru sadrzine propisane zakonom kojim se uređuje zaštita prirode, pravilnikom iz stava 1. ovog člana bliže se utvrđuju zabranjeni radovi i aktivnosti, kao i pravila i uslovi obavljanja radova i aktivnosti koji su dopušteni na području Spomenika prirode „Dolina potoka Bigar“.

Pravilnik iz stava 1. ovog člana se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Član 10

Upravljač je dužan da na propisan način obeleži Spomenik prirode „Dolina potoka Bigar” i njegove spoljne granice, najkasnije u roku od 12 meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Član 11

Upravljač je dužan da zasnuje digitalnu bazu podataka, odnosno geografski informacioni sistem o prirodnim i stvorenim vrednostima, nepokretnostima, aktivnostima i drugim podacima od značaja za upravljanje Spomenikom prirode „Dolina potoka Bigar” u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Član 12

Upravljač donosi i dostavlja Ministarstvu na saglasnost akt o naknadi za korišćenje zaštićenog područja u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Član 13

Sredstva za sprovođenje Plana upravljanja obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije, od naknade za korišćenje zaštićenog područja, prihoda ostvarenih obavljanjem delatnosti Upravljača i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Član 14

Planovi uređenja prostora, šumske, lovne, poljoprivredne i druge osnove i programi koji obuhvataju Spomenik prirode „Dolina potoka Bigar” usaglašiće se sa Prostornim planom Republike Srbije, Planom upravljanja i režimima zaštite utvrđenim ovom uredbom.

Član 15

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Prilog OPIS GRANICE I GRAFIČKI PRIKAZ SPOMENIKA PRIRODE „DOLINA POTOKA BIGAR”

Granica Spomenika prirode „Dolina potoka Bigar” počinje na zapadnoj strani zaštićenog područja, u koordinatnoj tački u-76 17 221 h-48 01 904, koja se nalazi na među opština Pirot i Knjaževac. Takođe, to je međa KO Bazovik i Stanjinac, a pripada k.p. broj 4089 (Potok Bazovičko vrelo), KO Stanjinac u opštini Knjaževac. Granica zaštićenog područja od granice pomenutih opština dalje ide u pravcu severa, opština Knjaževac, u KO Stanjinac, prati među k.p. broj 4701 (put) i k.p. br. 4089 (Potok Bazovičko vrelo), 4088 i 4086/1 do najjužnije tačke k.p. broj 4806/2, gde granica u koordinati u-76 17 260 h-48 02 212 preseca pravolinijski k.p. broj 4675 (Šugrinska reka), i prati njenu desnu obalu, uzvodno do k.p. broj 411. Granica ide ka severo-istoku, prateći granice k.p. br. 411, 412, 413 i 4675 koja delom prati put A II Br.124 - Pirot.

U koordinati u-76 17 522 h-48 02 090, pravolinijski preseca parcelu, odvaja se od puta i dalje u pravcu severo-zapada prati granicu k.p. br. 4105, 4106, 4094 i 4102, kojom izlazi na granicu KO Stanjinac, opština Knjaževac i KO Bazovik, opština Pirot. Granica prati među KO Stanjinac, opština Knjaževac i KO Bazovik, opština Pirot, skreće jugo-istočno, ulazi u KO Bazovik (opština Pirot), prateći granicu k.p. br. 112 i 104 kojom skreće na ka jugu i dalje prati granice k.p. br. 104, 234, 231, 233, 232, 231, 238, 241, 242, 13157 (put) i 203 do najjužnije tačke te k.p. Pravolinijski seče k.p. broj 13157 (put) i izlazi na granicu k.p. broj 325, prati granicu k.p. br. 325, 327, 328, 301, 300, 299, 289, 618 i 619 gde u najjužnijoj tački k.p. br. 619, što je i najjužnija tačka granice zaštićenog područja, granica skreće ka severu i prati granicu k.p. br. 619, 616, 614, 219, 280, 276, 281, 282, 286, 287 i 255. Granica u najsevernijoj tački (koordinatnoj tački u-76 17 222 h-48 01 097) k.p. broj 255, preseca pravolinijski k.p. broj 13156 (put) i dalje ka severu prati granice k.p. br. 247, 246, 80, 81, 88, 65, 94, 99, 98, 96 i 95. Dolazi do najsevernije tačke k.p. broj 95 u KO Bazovik, opština Pirot, gde granica dolazi do međe KO Stanjinac, opština Knjaževac i Bazovik, opština Pirot i prati je do početne tačke koja je u k.p. broj 4089 (Potok Bazovičko vrelo). Granica prati ivice perifernih katastarskih parcela uključenih u prostor koji se predlaže za zaštitu, presecajući Šugrinsku reku u severoistočnom delu spomenika prirode, u visini k. p. broj 4105, KO Stanjinac, opština Knjaževac.

Opis granice režima zaštite I stepena:

Granica režima I stepena počinje na zapadnoj strani zaštićenog područja, u koordinatnoj tački u-76 17 221 h-48 01 904, koja se nalazi na međi opština Pirot i Knjaževac. Takođe, to je međa KO Bazovik i KO Stanjinac, a pripada k.p. broj 4089 (Potok Bazovičko vrelo), KO Stanjinac u opštini Knjaževac. Granica režima I stepena, od granice pomenutih opština dalje ide u pravcu severa, opština Knjaževac, u KO Stanjinac, prati granicu područja i među k.p. broj 4701 (put) i k.p. broj 4089 (Potok Bazovičko vrelo), prati levu obalu potoka Bazovičko vrelo k.p. broj 4089, nizvodno, međom k.p. br. 4089, 4088 i 4087 do ušća u Šugrinsku reku. Zatim, granica režima I stepena prateći među k.p. br. 4089 i 4675, skreće naglo ka jugu, odnosno uzvodno potokom, prati među k.p. br. 4089, 4110, 4109, 4094, 4090, 4091, 4092, 4093, 4094 i 4095, odnosno delom međe KO Stanjinac (opština Knjaževac) i KO Bazovik (opština Pirot). Na tom mestu potok Bigar (k.p. broj 1354/1), prelazi u KO Bazovik (opština Pirot) i dalje ide ka jugu, uzvodno potokom Bigar, prateći međe k.p. br. 1354 i k. i. br. 107, 106, 105, 104, 103, 234, 235, 245, 244, 13157, 314, 313, 314, 310, 309, 308, 307, 306, 305, 304 i 298. Granica dalje prati među k.p. br. 613, 298, 297, 296, 295, 294, 611, 618, 615, 614, 219 i 284, naglo skreće ka severu i prati međe k.p. broj 613 i k.p. br. 288, 13156, 612, 611, 247, 94, 102, 101, 97 i 95 i dolazi do početne tačke na granici između dve opštine.

Granica režima II stepena zaštite u potpunosti se poklapa sa granicom zaštićenog područja.

Положај Споменика природе
„Долина потока Бигар“



ЛЕГЕНДА:



Граница Споменика природе „Долина потока Бигар“



Граница режима I степена заштите



Граница режима II степена заштите



Географске координате

централне тачке

по Гаус Кригеру

х- 48 01 542

у- 76 17 280

Географске координате

централне тачке

по Гриничу

сгш- 43° 20' 57"

игд- 22° 26' 49"